

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Göteborgs universitet
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet samhällskunskap.
Samlat omdöme: Hög kvalitet
<p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande.</p> <p>Det finns en ändamålsenlig variation av lärare med hög vetenskaplig, professionsrelaterad och pedagogisk kompetens. En stor andel av lärarna är disputerade, fast anställda och har forskning i tjänsten. Lärarna inom UVK är många och undervisar på relativt låga procentsatser. Att låta lärare undervisa på högre procentandel inom UVK ser därför bedömargruppen som ett utvecklingsområde för lärosätet. Ett gott exempel på hur pedagogisk kompetens utvecklas i utbildningen är det meriteringsprogram lärosätet har för att stärka högskolepedagogisk kompetens. Att låta fler lärare ingå i detta program och att tydliggöra vilka strategier det finns för den övergripande kompetensförsörjningen inom UVK på både kort och lång sikt, ser bedömargruppen som utvecklingsområden. Lärosätet visar i relation till inriktningen samhällskunskap adekvat ämnesmässig och vetenskaplig lärarkompetens, ämnesdidaktisk kompetens och professionskompetens. Högskolepedagogisk utbildning ges, liksom VFU-handledarutbildning. Ett förändringsarbete har stärkt samordningen av utbildningen som helhet och relevant kompetens finns i utbildningsmiljön.</p> <p>Det finns en stark vetenskaplig miljö med en rad centrumbildningar och forskargrupper. Den professionsinriktade miljön stärks av forskarskolan Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning där doktorander med tjänst inom skolverksamhet också forskar i ämnen som är relevans för utbildningen. Att synliggöra den forskning som bedrivs med relevans för utbildningen för studenterna ser bedömargruppen som ett utvecklingsområde. En styrka i utbildningen är att det finns en tydlig genomgående progression i kurserna. Detta är något lärosätet arbetat mycket med vilket bedömargruppen ser som positivt. Forskningsmiljön är gedigen för inriktningen samhällskunskap, men knyter i begränsad utsträckning an till skolämnet samhällskunskap och läraryrket. Strategier för att stärka den ämnesdidaktiska forskningen och den professionsinriktade miljön finns.</p> <p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara tillfredsställande.</p> <p>Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, uppfylls. Lärosätet visar en till synes genomtänkt idé om innehåll och progression i studierna i samhällskunskap. Politiska, sociala och samhällsekonomiska perspektiv ingår. Studierna ger både överblick och fördjupade kunskaper inom vissa delar av ämnesområdet, inklusive insikter i</p>

aktuell forskning. Tematisk inriktning på vissa kurser bedöms vara fördelaktigt. Utbildningen är delvis under uppbyggnad. I det fortsatta arbetet bör avvägningar diskuteras, särskilt för- och nackdelar med att förlägga två självständiga arbeten till samhällskunskap.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Studenterna får i två kurser i UVK möta vetenskapsteorier och metoder. Kunskapen ska därefter fördjupas i ämnena och de självständiga arbetena. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet berörs i kurser inom UVK och examineras också där. Ett utvecklingsområde är att ännu tydligare knyta samman UVK-kurserna till ämnena. Bedömningen blir att UVK tydligt bidrar till detta mål men att UVK ensamt inte kan tillgodose hela målet då fördjupningen ska ske i ämnena. Lärosätet visar att vetenskapsteoretiska frågor och metod, både kvalitativ och kvantitativ, har en tydlig och återkommande plats i inriktningen samhällskunskap. Mest centrala för utbildningen är två delkurser om vetenskapsteori och forskningsmetod inom ramen för studierna i UVK, samt de självständiga arbetena i samhällskunskap, som ska knytas till ämnesdidaktik och utbildningsvetenskap. Metodmoment inom ramen för ämnesstudierna i övrigt har en svagare yrkesanknytning.

Målet att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Bedömggruppen anser att målet nås genom studier i såväl UVK som inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Att progressionen är tydlig ser bedömggruppen som särskilt positivt. Bedömningen blir att UVK tydligt bidrar till detta mål men att UVK ensamt inte kan tillgodose hela målet då fördjupningen ska ske i ämnena. Lärosätet visar i relation till inriktningen en tydlig strategi för förmågan att systematisera, reflektera och kritiskt tillvarata samhällsvetenskapliga forskningsresultat. Kopplingen till de ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga forskningsfälten är svagare, men har stärkts. Med försiktighet visar de granskade självständiga arbetena för gymnasieinriktningen att vissa svagheter fortfarande finns (inga självständiga arbeten har ännu skrivits inom 7–9-inriktningen). VFU har förutsättningar att vara en betydelsefull del av utbildningen när det gäller att reflektera över egna och andras erfarenheter. Att VFU framstår som tämligen svagt kopplad till ämnesstudierna framstår som en delvis outnyttjad potential.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls, men förmågan är främst förlagd till VFU och ämnena. I UVK-kurserna är fokus i första hand på hur studenterna ska utveckla kunskap om didaktik och ämnesdidaktik och inte på hur de ska utveckla förmågan att tillämpa den. Bedömningen blir därför att UVK inte ensamt tillgodoser detta mål då all VFU är förlagd till ämnena och målet därför bedöms där. Lärosätet har stärkt och arbetar vidare med att stärka den ämnesdidaktiska delen av utbildningen inom inriktningen samhällskunskap. Praktiska övningar och metodik med koppling till styrdokument dominerar. Anknnytning till ämnesdidaktisk teori och forskning finns, men framstår som svagare.

Målet att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Målet uppfylls dels inom VFU-kurserna som alla är förlagda till ämnena, dels inom UVK där målet behandlas i kurser inom specialpedagogik och bedömning och betygsättning. Målet säkerställs genom examination. Ett utvecklingsområde är att tydligare integrera moment där studenter i praktiken får lära sig att planera undervisning för elever med olika behov, så som vuxna elever, elever med inlärningssvårigheter eller de med särskild begåvning. Att även säkerställa att VFU-handledaren har tillräckliga förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag, framför allt för att handleda

studenten och ha tillräckligt goda kunskaper i bedömning av studentens prestationer under VFU för att studenten ska få ett rättvist omdöme, är ytterligare ett område som bedömaregruppen anser behöver utvecklas i utbildningen. UVK bidrar tydligt till att uppfylla detta mål men kan inte ensamt tillgodose hela målet då delar av måluppfyllelsen sker i ämnena, i synnerhet inom VFU. Lärosätet har en tydlig gemensam tanke med progressionen i VFU-kurserna, som gynnar den generella förmågan att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet. VFU-kurserna är ämnesklassade, men ett visst glapp till ämnesstudierna inom inriktningen samhällskunskap och studierna i ämnesdidaktik framträder ändå. Inriktningen är allmändidaktiskt präglad, vilket innebär en begränsning i relation till specifika ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska perspektiv.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter och hållbar utveckling uppfylls. Målet behandlas i kurser inom UVK och VFU och säkerställs genom examination. Det finns en tydlig progression och särskilt positivt är den satsning lärosätet gjort inom området hållbar utveckling.

Ett jämställdhetsperspektiv finns väl integrerat i utbildningen och behandlas i kurser, kurslitteratur och som perspektiv för analys i en hemtentamen. Litteraturlistor granskas utifrån könsfördelning och lärosätet har god uppsikt över hur könsfördelningen ser ut. En styrka i utbildningen är att lärosätet arbetar med att få studenterna medvetna om hur elever kan behandlas olika beroende på kön, för att sedan kunna uppmärksamma och motverka detta i sitt eget framtida yrkesliv. Lärosätet visar god medvetenhet för inriktningen samhällskunskap och en klar strategi i arbetet med jämställdhet, både i form av ett genomtänkt ämnesinnehåll och god organisation. Kontinuerligt utvecklingsarbete pågår också.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms som tillfredsställande och det finns formaliserade strukturer och tillvägagångssätt för att följa upp och utveckla utbildningens innehåll, utformning och genomförande, liksom examination. Kursvärderingar görs, men ett utvecklingsområde är att tydligare återkoppla vilka förändringar som görs till följd av dessa till studenterna. Ett annat utvecklingsområde är att fortsätta arbeta för att fler besvarar de kursvärderingar som görs då svarsfrekvensen är låg. Det pågår ett arbete för att ytterligare följa upp VFU i samverkan med skolhuvudmännen, vilket bedömaregruppen ser som positivt för att utveckla och stärka uppföljningen av utbildningen. Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid. Analyser av kvarvarar görs och lärosätet har arbetat med att minska avhopp, vilket bedömaregruppen ser som positivt. Det finns även olika stödåtgärder för de studenter som behöver det. Utvecklade procedurer finns för systematisk uppföljning av inriktningen samhällskunskap, för förändringsarbete, samt återkoppling till studenterna. Analys av genomströmning på olika kurser, översyner av behörighetskrav och examinationsmöjligheter görs för att studenterna ska genomföra utbildningen inom planerad studietid. Andelen studenter som avbryter sin utbildning till ämneslärare är mindre än riksgenomsnittet.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Studenterna får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande och finns representerade i formella påverkans- och beslutsorgan. Studenterna bjuds även in till olika råd och träffar och deras åsikter från kursvärderingar tas omhand.

Motivationsintervjuer ska testas under hösten 2019 för att stärka och motivera studenterna, vilket bedömaregruppen ser som ett gott exempel på hur lärosätet arbetar med att på olika sätt öka

studentinflytandet. Att utveckla de mer informella möjligheterna till påverkan, till exempel genom att kontakta lärare efter undervisning, ser bedömargruppen som ett utvecklingsområde. För inriktningen samhällskunskap är lärarstudenterna representerade i relevanta beslutsorgan. Studenternas synpunkter samlas också in och tillvaratas i kursutvecklingsarbetet. Studierektorsrollen är – både formellt och informellt – särskilt viktig för lärarstudenterna i samhällskunskap, vars utbildning sker vid flera olika institutioner. Utrymme finns för reflektion om avvägning mellan standardiserade centrala processer och mer utbildningsnära arbetssätt.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

Utbildningen är användbar och ger studenten verktyg för att möta förändringar i arbetslivet. Ett gott exempel på detta är den planerade kursen om språk- och kunskapsutvecklande arbete som riktar sig mot andraspråksinläring. Lärosätet ger exempel på samverkan med olika företrädare för VFU vilket bedömargruppen ser som goda exempel på samverkan med det omgivande samhället. Ett ytterligare gott exempel är en kurs om hållbar utveckling, vilken utformats i samarbete mellan olika aktörer. Utbildningen förbereder studenterna för förändringar i arbetslivet, både generellt genom samhällskunskapskursernas ämnesinnehåll och genom att betona vikten av att kunna hantera förändringar och ta till sig ny kunskap också efter utbildningen. Etablerade samverkanskanaler, som utbildningskonferenser, finns också. Ett utvecklingsarbete pågår för att stärka professionsmiljön.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Bedömargruppen anser med stöd i lärartabellen och självvärderingen att den vetenskapliga kompetensen är hög och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt. Ett mycket stort antal lärare, cirka 250 stycken, medverkar i kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) och i de ämnen som granskas. Lärarna kommer från flera olika institutioner. En stor andel av lärarna är disputerade och har forskning i tjänsten (20–30 procent). Även adjunkter har forskning och/eller kompetensutveckling i tjänsten (15 procent). Bland dessa medverkar cirka 70 lärare inom UVK. En styrka i utbildningen är den höga vetenskapliga kompetensen bland lärarna.

Det finns samtidigt en sårbarhetsproblematik i det faktum att en relativt stor andel av de som är involverade i UVK-kurserna har låg procent i dessa kurser samt att de har sin organisatoriska hemvist på flera olika institutioner. Bedömargruppen konstaterar att detta ställer stora krav på organisation av lärarlagen för att samverkan mellan de olika lärarna ska vara möjlig och för att säkra kontinuitet och kravnivåer. Att fortsättningsvis arbeta för att minska den sårbarheten, liksom att arbeta vidare med samverkan och kontinuitet i lärarlagen, ser bedömargruppen som ett viktigt utvecklingsarbete vid lärosätet.

Trots att den vetenskapliga kompetensen generellt sett är hög, med en stor andel disputerade bland lärarna, finns det enbart två professorer och sju docenter som undervisar i UVK-kurser. Att docenter och professorer i högre utsträckning medverkar i UVK-kurser ser bedömargruppen som ett viktigt utvecklingsområde i utbildningen.

Bedömargruppen anser att de exempel som beskrivs i självvärderingen, som att ämnesstudier inklusive VFU alltid ges vid den institutionsmiljö som har bäst förutsättningar att uppnå bredd och djup i aktuellt skolämne, visar på att det finns en tydlig och väl avvägd struktur i utbildningen. Det är också positivt att den pedagogiska kompetensen i ämnena förstärks genom samverkan med lärare från den utbildningsvetenskapliga fakulteten eller genom adjungering av verksamma lärare. Vid intervjuerna blev det tydligare hur den vetenskapliga respektive den professionsinriktade kompetensen i UVK-kurserna används i utbildningen, och bedömargruppen menar att den används på ett välfungerande sätt genom att kompetenserna för de aktuella områdena direkt kommer studenterna till del.

Den professionsrelaterade kompetensen bland lärarna beskrivs inte i självvärderingen, men intervjuer, lärartabell och kompletterande underlag visar att lärarkompetensen sammantaget är hög. Den professionsrelaterade kompetensen uppges i självvärderingen förstärkas i vissa kurser genom adjungering av verksamma lärare, och bedömargruppen anser att detta sammantaget visar att den professionsinriktade kompetensen håller hög kvalitet.

Den kompletterande lärarlistan visar att det är drygt 70 lärare som tillsammans är involverade i UVK, men av dessa är det bara 9 som har 10 procent eller mer inom UVK. En lärare har 20 procent inom UVK, medan de resterande har olika procentsatser. De flesta är involverade på 2–5 procent.

Utifrån intervjuerna framkom att det finns en medvetenhet om behovet av färre lärare, men med högre procentsatser inom UVK, vilket bedömargruppen ser som positivt och något som bedömargruppen uppmuntrar lärosätet att arbeta vidare med. Det framkom inte av självvärderingen om VFU-handledarna är verksamma i utbildningen eller om de har handledarutbildning, men vid intervjuerna förtydligades att VFU är förlagt till institutionerna och att ansvaret för VFU-handledarnas utbildning är centralt förlagt vid lärosätet.

Utifrån självvärderingen framgår att lärosätet har ett meriteringsprogram för att stärka den högskolepedagogiska kompetensen, vilket bedömargruppen ser som positivt. En rekommendation är däremot att lärosätet även arbetar för att behålla och utveckla alla lärares högskolepedagogiska kompetens genom exempelvis regelbunden fortbildning. Ett utvecklingsområde som bedömargruppen vill lyfta fram är att lärosätet på ett mer genomgripande och tydligt sätt följer upp kompetensutvecklingsbehoven i lärargruppen, samt tydliggör vilka strategier lärosätet har för kompetensförsörjningen på både kort och lång sikt, eftersom detta inte framkom tydligt i självvärderingen och intervjuerna.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Med stöd i självvärderingen och beskrivningen av lärosätets utbildning anser bedömaregruppen att lärosätet har en för utbildningen stark vetenskaplig miljö. Lärosätet bedriver forskning med relevans för utbildningen och en rad miljöer och forskningsprojekt beskrivs, till exempel didaktisk klassrumsforskning, fenomenografi, variationsteori och learning study, kritisk utbildningsforskning och ett antal ämnesdidaktiska miljöer som fokuserar på forskningsområden med stor betydelse för utbildningen. Dessa olika miljöer anser bedömaregruppen stärker forskningsanknytningen i alla delar av det utbildningsvetenskapliga området, vilket är en styrka i utbildningen.

Utifrån självvärderingen och intervjuerna anser bedömaregruppen att lärosätet tydligare bör synliggöra den forskning som bedrivs med relevans för utbildningen för studenterna. Att just detta är ett utvecklingsområde blev framför allt tydligt under intervjuerna där det framkom att forskningen som bedrivs är relativt osynlig för studenterna. I självvärderingen beskrivs den professionsinriktade miljön något kortfattat. Det framhålls att den stärks genom att doktorander vid forskarskolan Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning (CUL) finns vid varje fakultet som deltar i ämneslärarutbildningen. Doktoranderna har en lärarexamen och har ofta en del av sin tjänst i skolverksamhet. Deras forskning berör även ämnesområden med relevans för lärarutbildningen, och bedömaregruppen anser att detta är en styrka i utbildningen och stärker den professionsinriktade miljön.

Utifrån självvärderingen var det något oklart var UVK- och VFU-kurserna låg i förhållande till ämnesstudierna, men detta förtydligades vid intervjuerna. Efter intervjuerna anser därför bedömaregruppen att kursstrukturen inom UVK och VFU ger ett genomtänkt intryck med en indelning i fyra temaområden och systerkurser. En matris över UVK och VFU beskrivs i självvärderingen, där examensmålen är inlagda. Systerkurserna breddar och fördjupar innehållet i en tidigare kurs. Även examinationerna har en progression. Ett stort arbete har lagts ner för att skapa progression och tydlighet i utbildningen, vilket bedömaregruppen ser som positivt och som en styrka i utbildningen.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Lärosätet redogör på ett systematiskt sätt för hur de arbetar med att säkerställa förutsättningar för att studenterna ska uppnå examensmålen i utbildningen. Lärosätet har bland annat utarbetat ramkursplaner för kurserna inom den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) och examensarbetskurserna. Ramkursplanerna är gemensamma för alla ämnen med gemensamma kursmål och examinationsformer, vilket bedömaregruppen ser som positivt i utbildningen generellt. Programrådet har även utarbetat en gemensam praxis för att hantera examensarbeten med gemensamma bedömningskriterier och målmatriser, vilket bedömaregruppen menar bidrar till att säkerställa kvaliteten på utbildningen. Förutom detta finns även en programguide för att skapa sammanhang och tydliggöra progressionen mellan utbildningens olika kurser och områden.

Utifrån självvärderingen framkommer att målet framför allt nås genom två kurser inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK): *Lärarprofessionen och vetenskapligt förhållningssätt* och *Lärarprofessionen och vetenskapligt arbete*. Från ett bredare teoretiskt och metodologiskt perspektiv i den första kursen smalnar kurserna av mot det utbildningsvetenskapliga området i den senare. En progression sker genom att studenterna först får kunskap om metoderna för att sedan själva tillämpa dem. I självvärderingen framhålls att studenterna ofta väljer metoder som behandlats i kursen *Lärarprofessionen och vetenskapligt arbete*. Både kvalitativ och kvantitativ forskning ingår i kurserna, men fokus är på enkäter och intervjuer. Målet behandlas även i ämnena och i de självständiga arbeten som skrivs där. Bedömargruppen anser att strukturen ger ett ändamålsenligt intryck, och utifrån den information som framkom i självvärderingen och vid intervjuerna menar bedömarna att studenterna får en bred bild av vetenskapsteori och forskningsmetoder. Progressionen framstår som tydlig, men eftersom fördjupningen sker i ämnena är bedömargruppens uppfattning att den sker på något olika nivåer. Lärosätet ger exempel på undervisningsupplägg och examinationer som framstår som välfungerande inom många ämnen, men vid intervjuerna framkom att det finns utrymmen för förbättringar, framför allt inom de estetiska ämnena.

Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behandlas också i UVK-kurserna *Lärarprofessionen och vetenskapligt förhållningssätt* och *Lärarprofessionen och vetenskapligt arbete*. Föreläsningar följs av examinerande litteraturseminarier där läraryrkets profession och dess vetenskapliga grund behandlas. Praktisk forskning kommer bland annat studenterna till del genom CUL-doktorandernas arbete och undervisning. Utifrån detta anser bedömargruppen att relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behandlas på ett välfungerande sätt i utbildningen.

Lärosätet framhåller svårigheterna med att sammanföra kursinnehåll inom UVK med ämnesstudierna. I förhållande till detta mål har lärosätet knutit de två ovan beskrivna UVK-kurserna till de båda självständiga arbetena. Bedömargruppen anser att detta är ett ändamålsenligt sätt att lösa utmaningarna på, men rekommenderar ändå lärosätet att fortsätta arbetet med att koppla samman UVK och ämnen mer, exempelvis genom att utveckla samarbetet mellan de lärare som undervisar i utbildningen ytterligare.

Bedömningen blir alltså att UVK tydligt bidrar till detta mål, men att UVK ensamt inte kan tillgodose hela målet eftersom fördjupningen ska ske i ämnena.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Utifrån självvärderingen anser bedömargruppen att målet behandlas på ett välfungerande sätt i utbildningen. Det framgår att studenter får möjlighet att utveckla sin färdighet och förmåga ur både ett utbildningsvetenskapligt och ämnesdidaktiskt perspektiv. Den utbildningsvetenskapliga aspekten av examensmålet blir tillvaratagen i tre olika kurser inom UVK. Målet behandlas även ur ett ämnesdidaktiskt perspektiv, vilket bland annat sker i samband med att studenterna skriver det självständiga arbetet i respektive ämne och i den fjärde VFU-kursen. Lärosätet beskriver även att de

har gjort en förändring i utbildningen inom respektive ämne, när de självständiga arbetena nu tydligare riktas mot ämnesdidaktiska områden och de teorier och metoder som har anknytning till verksamhetsområdet. Den förändringen ser bedömaregruppen som positiv och som ett sätt att ännu tydligare låta studenterna bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.

I självvärderingen har lärosätet bifogat en tabell som visar hur olika kurser inom UVK och VFU hänger samman. Här framgår enligt bedömaregruppen att det finns en solid ram för hur studenterna förväntas reflektera över egna och andras undervisningserfarenheter. Studenternas egen reflektion och självständighet tränas bland annat under praxisseminarierna som ingår i VFU-kurserna, samt under examinationer. VFU-kurserna är placerade inom respektive ämne, men de beskrivs kortfattat i självvärderingen för UVK också. Här framgår det enligt bedömaregruppen att det finns en tydlig progression, där studenterna i början av sin utbildning ska reflektera över egna erfarenheter. Därefter ska de kunna reflektera över egna erfarenheter relaterat till forskning och styrdokument och slutligen även kunna utveckla den egna skolpraktiken. Under de trepartssamtal som äger rum i anknytning till VFU diskuteras även studenternas erfarenheter tillsammans med handledare och VFU-lärare, vilket bedömaregruppen ser som positivt.

Utifrån självvärderingen framkommer det enligt bedömaregruppen att det finns flera kurser inom UVK där studenterna får möjlighet att ta del av forskning och där de examineras i detta. Ett exempel är kursen *Lärarprofessionen och ett vetenskapligt förhållningssätt*, där studenterna genomför en argumentationsanalys. Utifrån den information som framkommit i intervjuerna och självvärderingen anser bedömaregruppen att lärosätet möjliggör och säkerställer målet, men att fördjupningen framför allt sker i ämnena.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

I självvärderingen redogör lärosätet för relationen mellan examensmålets olika delar och förutsättningar för att studenterna ska nå målet, genom exempel på lärandemål i kurserna inom UVK respektive VFU. I UVK-kurserna är fokus i första hand på hur studenterna ska utveckla kunskap om didaktik och ämnesdidaktik och inte på hur de ska utveckla förmågan att tillämpa den. I en tabell över kursmål som relaterar i examensmålet och där VFU-kurserna VFU2, VFU3 och VFU4 ingår, framstår det enligt bedömaregruppen som att merparten av målen handlar om att studenterna ska reflektera över undervisningen i relation till styrdokument och forskning och inte så mycket om att tillämpa didaktik, metodik och ämnesdidaktik.

Bedömaregruppen hade svårt att enbart utifrån självvärderingen förstå var VFU var placerad i utbildningen i förhållande till ämnena och UVK, men vid intervjuerna förtydligades även detta. Här framkom att all VFU är förlagd till ämnena och att utbildningen använder sig av ramkursplaner för att bland annat säkerställa att kravnivån inom alla ämnen är ungefär densamma och att VFU bedöms på samma sätt. Bedömaregruppen anser att gemensamma ramkursplaner för VFU kan ha både positiva och negativa sidor, och rekommenderar därför lärosätet att analysera vilka konsekvenser ramkursplanerna har för de enskilda ämnena, i synnerhet de estetiska. I och med att förmågan att

tillämpa didaktik, ämnesdidaktik och metodik främst bedöms i de VFU-kurser som är förlagda på respektive ämne i utbildningen, blir bedömningen att målet framför allt möjliggörs och säkerställs där.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examinationer, att studenterna när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten i övrigt för att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Utifrån självvärderingen och efterföljande intervjuer anser bedömargruppen att finns en tydlig struktur i utbildningens upplägg och i relationen mellan UVK-studier och VFU. Vad som dock fortfarande är något oklart är hur den ämnesmässiga och ämnesdidaktiska inramningen för VFU-kurserna är utformad. Enligt självvärderingen är det framförallt genom VFU-kurserna som måluppfyllelsen sker. Utifrån intervjuerna och övriga underlag framkom att VFU är förlagt till respektive ämne, men en beskrivning av VFU görs även i självvärderingen för UVK. VFU-kursernas progression beskrivs i form av tre steg i ramkursplanerna: undersökande (1), genomförande (2) och syntetisering (3) I VFU 1 och VFU 2 förväntas till exempel studenten kunna planera, genomföra och utvärdera en pedagogisk aktivitet tillsammans med sin handledare. I VFU 3 göra detsamma, men här både kollegialt och självständigt och slutligen i VFU 4; planera, genomföra och utvärdera undervisning i sin helhet med tydlighet och god struktur. Enligt bedömargruppen visar upplägget en god och ändamålsenlig struktur.

I UVK-kursen *Styrdokument och bedömning* behandlas målet ytterligare. Undervisning sker i form av föreläsningar, litteraturseminarier och arbete i basgrupper. I kursen *Bedömning och betygsättning* fördjupas kunskapen om bedömning och sätts även i relation till etik, validitet och reliabilitet. Examination av målet sker genom muntliga redovisningar, hemtentamen och en salstentamen, vilket bedömargruppen anser vara relevanta examinationsformer som säkerställer måluppfyllelsen. I kursen *Sociala relationer, konflikthantering och specialpedagogik* ges ett specialpedagogiskt perspektiv på lärarens yrkesetik med fokus på elever med särskilda behov och behovet av inkludering av alla elever. Utifrån självvärdering och intervjuer framstår det dock fortfarande som något oklart hur studenterna får möjlighet att i praktiken planera undervisning i syfte att bemöta elever med olika förutsättningar och behov, som exempelvis vuxna elever, elever som har inlärningssvårigheter, elever som lätt når kunskapskraven och/eller elever som är särskilt begåvade. Att utveckla detta mer på en praktisk nivå i utbildningen ser bedömargruppen som ett viktigt utvecklingsområde för lärosätet.

Att även säkerställa att VFU-handledaren har tillräckliga förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag, framför allt för att handleda studenten och ha tillräckligt goda kunskaper i bedömning av studentens prestationer under VFU för att studenten ska få ett rättvist omdöme då hen slutligen examineras av VFU-läraren, är ytterligare ett område som bedömargruppen anser behöver utvecklas i utbildningen. Lärosätet har dock sjösat ett nytt VFU-avtal som de menar kommer förbättra detta i utbildningen framöver, vilket bedömargruppen ser som positivt för vidareutvecklingen av området.

Lärosätet har som mål att alla studenter ska ha samma VFU-placering i alla kurser, men utifrån intervjuerna framkom att detta inte alltid kan tillgodoses för alla studenter. Bedömargruppen anser att detta är förståeligt, men att det också bör vara tydligt för studenterna att de inte alltid kan få samma VFU-placering under alla VFU-perioder.

Bedömargruppen anser avslutningsvis att UVK tydligt bidrar till detta mål men att UVK ensamt inte kan tillgodose hela målet då delar av målpåfyllelsen sker i ämnena, i synnerhet inom VFU.

Målpåfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Utifrån självvärderingen anser bedömargruppen att utbildningen, på ett övergripande plan möjliggör och säkerställer målet. Målet behandlas framför allt inom UVK-kurser och VFU-kurser. Lärosätet arbetar med att förmedla kunskap kring målet och för att förbereda studenterna för ett arbete utifrån de principer som de mänskliga rättigheterna, och i synnerhet barnets rättigheter utgår ifrån. Detta gör de bland annat genom kurserna VFU2, som fokuserar på hållbar utveckling och mänskliga rättigheter i relation till den egna yrkesrollen, och i VFU4 där mänskliga rättigheter och likabehandling behandlas. Yrkesetiska aspekter berörs bland annat i kursen *Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap* där studenterna har work-shops med dramapedagoger för att göras medvetna om olika normer i klassrummet. Även hållbar utveckling behandlas i utbildningen och en kurs; *Hållbar utveckling med människan i centrum*, läser alla studenter inom utbildningen. Examinationen sker genom närvaro på workshops och inlämning av en individuell skriftlig uppgift. I självvärderingen beskrivs tydligt i vilka kurser respektive mål behandlas, hur examination sker, samt hur olika praktiska moment bidrar till att målet behandlas ur olika perspektiv. Progressionen är tydlig i förhållande till målet och bedömargruppen anser att målet i sin helhet omhändertas på ett konstruktivt och väl avvägt sätt. Särskilt positivt är den satsning som lärosätet gjort inom området hållbar utveckling.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Utifrån självvärderingen och intervjuerna anser bedömargruppen att utbildningen generellt har väl utvecklade ramar för arbetet med jämställdhet. De har god uppsikt över antalet studenter och lärare fördelade på kön och i val av kurslitteratur har de en jämn könsfördelning vilket bedömargruppen ser som positivt. I självvärderingen framkommer att examensmålet som berör jämställdhet behandlas i kurser, kurslitteratur och som perspektiv för analys i en hemtentamen. I kursen *Lärande, utveckling och didaktik 1* hålls föreläsningar om kamratgruppen där frågor om sexualitet, kroppsuppfattning och identitet ingår och i kursen *Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap* är fokus på jämställdhet, maktrelationer och individens möjligheter att bli sedd och hörd, vilket även kopplas samman med genusfrågor, tolerans och normpedagogik. Lärosätet beskriver i både självvärdering och intervjuer hur de arbetar med att få alla studenter att bli sedda och lyssnade på, oavsett kön. Studenterna ska veta var de ska vända sig om något inte fungerar som det ska och lärosätet har utarbetade rutiner vid fall av exempelvis sexuella trakasserier. Sammantaget ger detta bilden av att lärosätet arbetar med jämställdhet på ett välfungerande sätt.

En styrka i utbildningen är att lärosätet arbetar med att få studenterna medvetna om hur elever kan behandlas olika beroende på kön, för att sedan kunna uppmärksamma och motverka detta i sitt eget framtida yrkesliv.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Utifrån självvärderingen och intervjuerna anser bedömargruppen att det finns formaliserade strukturer och tillvägagångssätt för att följa upp och utveckla utbildningens innehåll, utformning och genomförande, liksom examination. Lärosätet beskriver hur kurser följs upp med kursvärderingar och kursrapporter. Dessa granskas av programledarna och vidare av samordningsnämnden för lärarutbildning (SOL). Styrkor och svagheter analyseras och förslag på utvecklingsområden ges. Utifrån självvärderingen och intervjuerna hade bedömargruppen svårt att utläsa hur studenterna sedan fick del av de förändringar som gjordes till följd av kursvärderingarna. Att återkoppla resultaten av uppföljningen till relevanta intressenter anser dock bedömargruppen vara ett område som kan förbättras i utbildningen då det utifrån intervjuerna framkom att återkopplingen i praktiken varierar och inte alltid fungerar så som tänkt.

Lärosätet identifierar själva ett utvecklingsområde vad gäller att öka svarsfrekvensen på kursvärderingar, vilket även bedömargruppen instämmer i. Även intervjuerna bekräftade att kursvärderingarna ofta har en låg svarsfrekvens vilken även tenderar att bli än lägre ju längre studenten kommer i utbildningen. Av intervjuerna framkom att lärosätet försökt analysera orsakerna, men att det är svårt att få en tydlig bild av vad som gör att få studenter svarar i slutet av utbildningen, utöver att de har lägre intresse av kursvärderingar då. Ett utvecklingsarbete pågår där införandet av schemalagda kursvärderingar, liksom muntliga har diskuterats. Bedömargruppen anser att detta är positivt och nödvändigt för att kunna nå en ökad svarsfrekvens på kursvärderingarna och på så sätt bättre kunna följa upp utbildningen. Att det även pågår ett arbete för att ytterligare följa upp VFU i samverkan med huvudmännen, ser bedömargruppen som positivt och som något som visar att lärosätet arbetar för att utveckla och stärka uppföljningen av utbildningen.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Det framkommer av självvärderingen och intervjuer att lärosätet systematiskt arbetar för att underlätta för studenterna att genomföra utbildningen inom planerad tid. I självvärderingen beskrivs flera olika stödåtgärder både för de högskoleförlagda och de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen som är tillgängliga för studenterna. Det framgår också att lärosätet arbetar med behörighetskraven för de gemensamma UVK-kurserna och med anpassning av omexaminationer. I självvärderingen redogör lärosätet för hur analyser av utbildningens genomströmning resulterat i olika åtgärder för att öka studenternas möjligheter att genomföra utbildningen inom planerad studietid, som till exempel tydligare studieguider där studenter och lärare lättare ska se hur utbildningen i sin helhet är sammansatt. Lärosätet har också arbetat med språkutvecklande insatser liksom individuell handledning vid vissa examinationsuppgifter. Här har enheten för akademiskt språk (ASK) fyllt en viktig funktion och bedömargruppen ser detta som positivt för att studenter ska kunna genomföra utbildningen inom planerad studietid. Även tydligt utformade åtgärdsplaner vid underkänd VFU-kurs och att programstudievägledarna tillsammans med studievägledarna följer upp studenters

studieresultat ser bedömargruppen som positivt för att studenter ska stanna kvar i och genomföra utbildningen inom planerad tid. Intervjuerna bekräftade att det arbete som lärosätet lagt ned för att minska avhoppet haft önskad effekt och bedömargruppen anser att lärosätet arbetar med dessa frågor på ett aktivt och välfungerande sätt.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Utifrån självvärderingen framgår det att det finns en systematisk formell struktur för att bjuda in och tillvarata studenternas perspektiv i utvecklingen av utbildningen genom kurs- och programvärderingar. Studenterna finns med i formella påverkans- och beslutsorgan så som programrådet och att lärosätet ser studentmedverkan som en viktig resurs för att säkra utbildningarnas kvalitet. Studenter bjuds in till olika råd och olika träffar och även intervjuerna bekräftade att studenterna har goda möjligheter att aktivt arbeta för att utveckla utbildningen, inte minst genom att det finns en bred representationsnivå som omfattar olika beslutsorgan.

Av självvärderingen och intervjuerna framgår också att lärosätet arbetar aktivt med att utveckla de områden som studenterna lyfter som förbättringsområden i sina kursvärderingar, till exempel att undervisningen i ämnesdidaktik behöver stärkas i vissa ämnen. Bedömargruppen menar att detta visar att lärosätet tar studenternas återkopplingar på allvar, vilket är positivt. Lärosätet arbetar även med en programenkät som studenterna fyller i slutet av sin utbildning där de svarar på frågor om i vilken utsträckning utbildningen gett dem möjligheter att uppnå examensmålen samt vad de anser om utbildningen, vilket bedömargruppen anser vara ett bra koncept för att fånga upp studenternas synpunkter. Lärosätet ska även testa så kallade motivationsintervjuer inför höstterminen 2019 för att stärka och motivera studenterna. Då detta inte är testat än återstår att se vad effekterna blir, men bedömargruppen ser det som ett bra exempel på hur lärosätet prövar olika former för att öka studentinflytandet.

Olika former av mer informell studentpåverkan är också viktigt i utbildningen, menar bedömargruppen, så som möjligheter att ta kontakt med lärare efter undervisningen och att kunna föra samtal som inte är formellt planerade. Att utveckla dessa delar mer i utbildningen anser bedömargruppen vara ett utvecklingsområde för lärosätet.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet ger i självvärderingen och intervjuerna flera konkreta exempel på samverkan med olika företrädare för den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Ett exempel är lärarutbildningens samverkansråd där det ingår representanter från universitetet, Göteborgs stad, Göteborgsregionen och studentkåren. Representanter från skolhuvudmännen, studentkårerna, lärarutbildningen och VFU-handläggare kommer enligt självvärderingen få större inflytande över utvecklingen och

organiseringen av VFU i och med det nya VFU-avtal som är under arbete. Dessa exempel på samarbeten mellan lärarutbildningen, staden och regionen ser bedömggruppen som goda exempel på samverkan med det omgivande samhället.

Även samverkan mellan olika lärarutbildningsprogram sker, bland annat genom samordningsnämnden för lärarutbildning som har en övergripande roll, genom möten mellan programledarna vid de olika programmen och genom programrådets arbete med att relatera kursmål till examensmål. Här menar dock bedömggruppen att det finns utrymme för ytterligare utvecklingsarbete.

Ett positivt exempel som visar att utbildningen är användbar och att den ger studenten beredskap och verktyg för att möta olika förändringar i arbetslivet, är den planerade kursen om språk- och kunskapsutvecklande arbete som riktar sig mot andraspråksinläring. Ett ytterligare gott exempel är den tidigare omnämnda kursen om hållbar utveckling, vilken utformats i samarbete mellan olika aktörer.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: Tillfredställande

Att bedömningsgrunder är tillfredställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Det finns en ändamålsenlig variation av lärare med hög vetenskaplig, professionsrelaterad och pedagogisk kompetens. En stor andel av lärarna är disputerade, fast anställda och har forskning i tjänsten. Lärarna inom UVK är många och undervisar på relativt låga procentsatser. Att låta lärare undervisa på högre procentandel inom UVK ser därför bedömggruppen som ett utvecklingsområde för lärosätet. Ett gott exempel på hur pedagogisk kompetens utvecklas i utbildningen är det meriteringsprogram lärosätet har för att stärka högskolepedagogisk kompetens. Att låta fler lärare ingå i detta program och att tydliggöra vilka strategier det finns för den övergripande kompetensförsörjningen inom UVK på både kort och lång sikt, ser bedömggruppen som utvecklingsområden.

Det finns en stark vetenskaplig miljö med en rad centrumbildningar och forskargrupper. Den professionsinriktade miljön stärks av forskarskolan Centrum för utbildningsvetenskap och lärarforskning där doktorander med tjänst inom skolverksamhet också forskar i ämnen som är relevans för utbildningen. Att synliggöra den forskning som bedrivs med relevans för utbildningen för studenterna ser bedömggruppen som ett utvecklingsområde. En styrka i utbildningen är att det finns en tydlig genomgående progression i kurserna. Detta är något lärosätet arbetat mycket med vilket bedömggruppen ser som positivt.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Studenterna får i två kurser i UVK möta vetenskapsteorier och metoder. Kunskapen ska därefter fördjupas i ämnena och de självständiga arbetena. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet berörs i kurser inom UVK och examineras också

där. Ett utvecklingsområde är att ännu tydligare knyta samman UVK-kurserna till ämnena. Bedömningen blir att UVK tydligt bidrar till detta mål men att UVK ensamt inte kan tillgodose hela målet då fördjupningen ska ske i ämnena.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt över forskningsresultat uppfylls. Bedömargruppen anser att målet nås genom studier i såväl UVK som inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). Att progressionen är tydlig ser bedömargruppen som särskilt positivt. Bedömningen blir att UVK tydligt bidrar till detta mål men att UVK ensamt inte kan tillgodose hela målet då fördjupningen ska ske i ämnena.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls, men förmågan är främst förlagd till VFU och ämnena. I UVK-kurserna är fokus i första hand på hur studenterna ska utveckla kunskap om didaktik och ämnesdidaktik och inte på hur de ska utveckla förmågan att tillämpa den. Bedömningen blir därför att UVK inte ensamt tillgodoser detta mål då all VFU är förlagd till ämnena och målet därför bedöms där.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Målet uppfylls dels inom VFU-kurserna som alla är förlagda till ämnena, dels inom UVK där målet behandlas i kurser inom specialpedagogik och bedömning och betygsättning. Målet säkerställs genom examination. Ett utvecklingsområde är att tydligare integrera moment där studenter i praktiken får lära sig att planera undervisning för elever med olika behov, så som vuxna elever, elever med inlärningssvårigheter eller de med särskild begåvning. Att även säkerställa att VFU-handledaren har tillräckliga förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag, framför allt för att handleda studenten och ha tillräckligt goda kunskaper i bedömning av studentens prestationer under VFU för att studenten ska få ett rättvist omdöme, är ytterligare ett område som bedömargruppen anser behöver utvecklas i utbildningen. UVK bidrar tydligt till att uppfylla detta mål men kan inte ensamt tillgodose hela målet då delar av måluppfyllelsen sker i ämnena, i synnerhet inom VFU.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Målet behandlas i kurser inom UVK och VFU och säkerställs genom examination. Det finns en tydlig progression och särskilt positivt är den satsning lärosätet gjort inom området hållbar utveckling.

Ett jämställdhetsperspektiv finns väl integrerat i utbildningen och behandlas i kurser, kurslitteratur och som perspektiv för analys i en hemtentamen. Litteraturlistor granskas utifrån könsfördelning och lärosätet har god uppsikt över hur könsfördelningen ser ut. En styrka i utbildningen är att lärosätet arbetar med att få studenterna medvetna om hur elever kan behandlas olika beroende på kön, för att sedan kunna uppmärksamma och motverka detta i sitt eget framtida yrkesliv.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms som tillfredsställande och det finns formaliserade strukturer och tillvägagångssätt för att följa upp och utveckla utbildningens innehåll, utformning och genomförande, liksom examination. Kursvärderingar görs, men ett utvecklingsområde är att tydligare återkoppla vilka förändringar som görs till följd av dessa till studenterna. Ett annat utvecklingsområde är att fortsätta arbeta för att fler besvarar de kursvärderingar som görs då svarsfrekvensen är låg. Det pågår ett arbete för att ytterligare följa upp VFU i samverkan med skolhuvudmännen, vilket bedömargruppen ser som positivt för att utveckla och stärka uppföljningen av utbildningen. Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid. Analyser av kvarvarar görs

och lärosätet har arbetat med att minska avhopp, vilket bedömargruppen ser som positivt. Det finns även olika stödåtgärder för de studenter som behöver det.

Studenterna får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande och finns representerade i formella påverkans- och beslutsorgan. Studenterna bjuds även in till olika råd och träffar och deras åsikter från kursvärderingar tas omhand.

Motivationsintervjuer ska testas under hösten 2019 för att stärka och motivera studenterna, vilket bedömargruppen ser som ett gott exempel på hur lärosätet arbetar med att på olika sätt öka studentinflytandet. Att utveckla de mer informella möjligheterna till påverkan, till exempel genom att kontakta lärare efter undervisning, ser bedömargruppen som ett utvecklingsområde.

Utbildningen är användbar och ger studenten verktyg för att möta förändringar i arbetslivet. Ett gott exempel på detta är den planerade kursen om språk- och kunskapsutvecklande arbete som riktar sig mot andraspråksinläring. Lärosätet ger exempel på samverkan med olika företrädare för VFU vilket bedömargruppen ser som goda exempel på samverkan med det omgivande samhället. Ett ytterligare gott exempel är en kurs om hållbar utveckling, vilken utformats i samarbete mellan olika aktörer.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Lärosätet visar tillräcklig ämnesmässig, vetenskaplig, professionsrelaterad och pedagogisk lärarkompetens för att utbilda ämneslärare med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i samhällskunskap. Det vetenskapliga och ämnesinnehållsliga kompetensläget på kort och lång sikt är gott vid den statsvetenskapliga institutionen, som har huvudansvaret för ämnesstudierna. Lärosätet visar här god medvetenhet och strategi dels genom att visa en tämligen god stabilitet i lärarbemanningen över tid, dels genom väletablerade former för kursansvar och överlämningar mellan lärare. Ytterligare ämneskompetens, i synnerhet ämnesdidaktisk och professionsrelaterad kompetens, tas in från andra institutioner vid lärosätet. Högskolepedagogiska utbildningar ges vid lärosätet, vilket merparten av lärarna har genomgått. Av intervjuerna framgår också att utbildning ges för handledare inom den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU).

Till lärosätets styrkeområden hör en medvetenhet om samhällskunskapsämnets utmaningar och behov av samordning, samt en god tillgång på vetenskapligt meriterade lärare. Att den ämnesdidaktiska och professionsrelaterade kompetensen i hög grad kommer från en annan institution än den som huvudsakligen ger kurserna i samhällskunskap innebär en särskild utmaning. Kontinuerligt arbete behövs för att säkerställa att ämnesstudier, ämnesdidaktik och VFU fungerar tillsammans i utbildningen.

Bedömggrupper rekommenderar lärosätet att kontinuerligt analysera hur kompetenser (ämnesstudier, ämnesdidaktik och VFU) från olika institutioner samspelar och integreras, för att åstadkomma en sammanhållen utbildning.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Att utbildningen i samhällskunskap har den, med svenska mått mätt, stora statsvetenskapliga institutionen som hemvist kan både ses som en styrka och en potentiell utmaning. Samtidigt som utbildningen därigenom är inlemmad i en stark forsknings- och undervisningskontext, finns en viss risk för att ämneslärarutbildningen i samhällskunskap blir en lägre prioriterad verksamhet än institutionens primära fokus på statsvetenskap. Det framgår dock att lärosätet under de senaste åren arbetat målmedvetet med att stärka lärarutbildningen i samhällskunskap. Bland annat har samläsning med andra utbildningar frångåtts till förmån för kurser som är sammansatta med ämneslärarutbildningen i samhällskunskap i fokus. Anknypningen till professionen har också stärkts genom att kurser och kursinslag har setts över och reviderats.

Vid lärosätet finns flera starka forskningsmiljöer, inte minst statsvetenskapliga, som rör ämnesinnehåll av relevans för samhällskunskapsläraryrket. Miljön är dock i regel inte särskilt tydligt inriktad på skolämnet samhällskunskap. Den ämnesdidaktiskt orienterade forskningen framstår också som tämligen svag. Vid intervjuerna framkom emellertid att arbete pågår för att stärka den genom aktiva forskningsansökningar med sådan inriktning. Några satsningar från lärosätet självt finns däremot inte, även om frågan finns på agendan. En strategi för att stärka samverkan med yrkesverksamma lärare är också utarbetad, vilket torde kunna gynna utbildningens professionsinramning.

Bedömggruppen ser positivt på att samordningen mellan de institutioner som deltar i utbildningen har stärkts, för att skapa en större medvetenhet om den komplexa utbildningskontexten och vikten av ett professionsperspektiv. Den starka forskningsmiljön som sådan, tillsammans med ambitionen att alla (de flesta) i lärargruppen ska ägna sig åt både forskning och undervisning, är också styrkeområden. För utbildningens del vore det emellertid önskvärt med forskning som är närmare knuten till skolämnet samhällskunskap. Särskilt angeläget vore forskning med ämnesdidaktisk inriktning. Det arbete som påbörjats för att stärka professionsmiljön framstår som klokt, men det är viktigt att följa upp hur väl professionsperspektiven integreras i utbildningen, så att de inte hamnar "vid sidan av".

Bedömggruppen rekommenderar vaksamhet för risken för att samhällskunskapslärarutbildningen blir en lågprioriterad verksamhet i den statsvetenskapliga organisationen, både när det gäller undervisningen och forskningen. Lärosätet bör också analysera vilken ämnesinriktad forskning som har särskild bäring på samhällskunskapsämnet, med ambitionen att knyta den närmare lärarutbildningen. En fortsatt strävan efter att bygga upp ämnesdidaktiskt inriktad forskning, och en granskning av hur väl professionsperspektivet integreras i utbildningen förordas också, bland annat genom att följa upp vilken effekt samverkan med yrkesverksamma lärare får.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Samhällskunskapsämnets karaktär gör att det kan sättas samman på olika sätt. Politiska, sociala och samhällsekonomiska perspektiv bör dock ingå. Med tanke på att 7–9-inriktningen bara omfattar 90 högskolepoäng ämnesstudier i samhällskunskap, blir frågan om en sammansättning som ska ge både överblick och fördjupning inom vissa områden en särskild utmaning här, inte minst då – som vid lärosätet – 30 högskolepoäng upptas av självständiga arbeten. Efter läsningen av självvärderingen fanns frågetecken om lärosätets kursammansättning. Dessa rätades emellertid ut under intervjun och bedömargruppens bild är att lärosätet uppvisar en tillräckligt genomtänkt idé för innehåll och progression i ämnesstudierna, trots att alla kurser inom den relativt nystartade utbildningsinriktningen ännu inte är färdigutvecklade.

En särskild styrka är den medvetenhet som uppvisas i relation till blockämnet samhällskunskap, där bredd och djup delvis behöver tänkas annorlunda än för studier med tonvikt på en akademisk disciplin. Att några kurser har tvärvetenskapliga eller tematiska inslag är fördelaktigt för skolämnet samhällskunskap. Den samverkan mellan lärare som den här typen av kurser kräver kan emellertid vara en utmaning.

I samband med att de första kullarna studenter har genomgått hela 7–9-utbildningen i samhällskunskap finns skäl att analysera hur balansen i utbildningen som helhet ser ut. I den mån behov av ytterligare ämnesinnehåll i utbildningen skulle identifieras, vore det eventuellt möjligt att integrera detta i något av de två självständiga arbetena. Att utbildningen mot 7–9 startade höstterminen 2017 innebär att några självständiga arbeten inte har skrivits ännu. Enligt intervjuerna är dessa i nuläget tänkta att följa samma modell som för gymnasiet, vilket innebär att de delvis knyts till UVK och utbildningsvetenskap. Det vore dock tänkbart att ett av arbetena i viss mån kunde ramas in på ett sätt som också gynnar ämnesstudiernas krav på överblick och djup inom vissa delar.

Vid intervjuerna lyftes frågan om kontinuitet och stabilitet i lärargruppen, något som kan vara särskilt viktigt för en utbildning av den karaktär som en ämneslärarutbildning i samhällskunskap har. Lärosätet visar här god medvetenhet och strategi, dels genom en tillräckligt god stabilitet i lärarbemanningen över tid, dels genom väletablerade former för kursansvar och överlämningar mellan lärare.

Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att återkommande analysera samhällskunskapskurserna i sin helhet, så att de mest centrala perspektiven blir tillräckligt tydliga, omfattande och examinerade, och sammantaget skapar både överblick och visst djup. Lärosätet bör också överväga i vilken mån det kan vara relevant att i viss mån använda något av de självständiga arbetena för ämnesdjup eller ämnesbredd. Ytterligare en rekommendation är att se till att upprätthålla de etablerade formerna för samverkan och överlämningar till nya lärarkonstellationer.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Utifrån de samlade underlagen finner bedömaregruppen att vetenskapsteoretiska frågor och metod, både kvalitativ och kvantitativ, har en återkommande plats i utbildningen, med progression. Vetenskapsteori, metoder och beprövad erfarenhet berörs i två kurser om 7,5 högskolepoäng inom ramen för den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), och särskilt forskningsmetoder har också en tydlig plats i studierna i samhällskunskap, främst som inslag i kurser. Av intervjuerna framgår också att självständiga arbeten om 15 högskolepoäng är en del av arbetet med målet.

Att inriktning 7–9 totalt sett innefattar färre kurspoäng av ämnesstudier i samhällskunskap jämfört med inriktningen gymnasieskolan, gör dock att utmaningarna delvis är större på 7–9-utbildningen, där mindre utrymme finns för specifika metodkurser. Den metod- och analyskurs om 15 högskolepoäng som ingår på gymnasieinriktningen har ingen motsvarighet på 7–9-utbildningen. Det gör att vetenskapsteoretiska frågor och metodfrågor som aktualiseras i andra delkurser, samt i samband med de självständiga arbetena får särskilt stor betydelse här. Viss risk finns därför att vissa metodperspektiv kommer att dominera på bekostnad av andra, och att metodutbildningen blir lite för snävt och "instrumentellt" kopplad till just de självständiga arbeten som författas. Om möjlighet finns att förlägga ett av självständiga arbetena till något annat ämne, skulle utrymmet för en "egen" delkurs i vetenskaplig metod inom ramen för samhällskunskapsstudierna med inriktning 7–9 bli större. Ett annat alternativ vore eventuellt att tydligare samla olika metodinslag under utbildningens gång i en eller ett par delkurser.

Vilken roll som yrkesutövningen har i utbildningen i vetenskapsteori och metod inom ramen för ämnesstudierna är inte särskilt tydlig. Detta lyfts i självvärderingen också fram som ett utvecklingsområde. En annan potentiell utmaning är att åstadkomma bra samverkan mellan ämnesstudier och UVK. För 7–9-inriktningen är det viktigt att metodutbildningen inom ramen för UVK har en god (samhälls-)vetenskaplig bredd och att tillräcklig fördjupning kan ske genom de självständiga arbetena.

Bedömaregruppen rekommenderar lärosätet att analysera hur väl samspelet mellan kurser inom ramen för UVK och ämnesstudier, inklusive självständiga arbeten, fungerar för 7–9-inriktningen så att det ger en tillräcklig (samhälls-)vetenskaplig bredd och fördjupning. Vidare förordas analys av hur väl metodundervisningen inom ramen för ämnesstudierna i samhällskunskap knyter an till yrkesutövningen, samt att överväga om det finns skäl att sammanföra metodinslag från olika kurser i en egen – och möjligen mer synliggjord – delkurs, eller om den nuvarande ordningen är den mest tillfredsställande.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter*

samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.

Bedömargruppen bedömer att lärosätet under ämnesstudierna har en tydlig och stark strategi för förmågan att systematisera, reflektera och kritiskt tillvarata forskningsresultat. Tonvikten ligger enligt både självvärderingen och intervjuerna medvetet på forskning och metod med ämnesteoretisk inriktning.

Ett stärkt fokus på ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga forskningsfält har emellertid skett, framför allt genom att knyta de självständiga arbetena till dessa. Inga sådana har emellertid skrivits inom ramen för inriktning 7–9 ännu. Enligt intervjuerna är planen dock att följa samma modell som för gymnasieinriktningen. Det begränsade antalet kräver naturligtvis stor försiktighet i tolkningen. Med detta i åtanke signalerar granskningen dock vissa svagheter i arbetena på gymnasieinriktningen. De flesta självständiga arbetena har en ämnesdidaktisk eller utbildningsorienterad inramning, men forskningsförankringen framstår som svag eller outvecklad i flera av dem. Detta skulle kunna tyda på att ämnesdidaktisk teori och forskning har en otydlig eller otillräcklig plats i utbildningen fram till de självständiga arbetena. I 7–9-inriktningen ingår färre kurspoäng än inom gymnasieinriktningen, vilket innebär en än större potentiell risk för att motsvarande svaghet kan uppkomma här.

När det gäller förmågan att reflektera över egna och andras erfarenheter är den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) också en betydelsefull del av utbildningen. Bedömargruppen konstaterar att den delen av utbildningen förefaller vara svagt kopplad till studierna i samhällskunskap.

Även om bedömargruppen pekar på svagheter i relation till ämnesdidaktisk och yrkesinriktad forskning, samt VFU, är den samlade bedömningen ändå att lärosätet lever upp till målet. Bedömargruppen rekommenderar samtidigt lärosätet att intensifiera arbetet med att ge ämnesdidaktisk och yrkesinriktad forskning en tydligare plats i utbildningen som helhet, vilket även skulle kunna stärka forskningsförankringen i de självständiga arbetena. En stärkt integration mellan ämnesstudier och VFU förordas också.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Lärosätet genomför ett utvecklingsarbete som syftar till att stärka den ämnesdidaktiska delen av utbildningen, både genom att bygga in fler moment och genom att koncentrera redan befintliga inslag under kurser mer i tid. Ämnesdidaktik som en strimma i ämnesstudierna har därigenom förstärkts, även om inga specifika delkurser i ämnesdidaktik ingår i utbildningen. Flera goda exempel framkommer, framför allt när det gäller praktiska övningar och metodik med koppling till styrdokument. Vid intervjuerna framhålls också anknytningen till ämnesdidaktisk kurslitteratur, teori och forskning. De forskningsinriktade inslagen framstår dock som svagast utvecklade. De samlade underlagen indikerar också i viss mån att de ämnesdidaktiska momenten ibland blir alltför separerade från ämnesstudierna. Att inriktning 7–9 totalt sett omfattar färre högskolepoäng än gymnasieinriktningen, och har startat senare, gör det särskilt angeläget att här ha en genomtänkt idé om omfattning, sammansättning och progression i den ämnesdidaktiska utbildningen.

VFU är också central för ämnesdidaktiken. Här har lärosätet valt ett ta ett samlat grepp om VFU och progression, samtidigt som alla VFU-kurser är klassade som ämnesstudier. Den gemensamma ramen för VFU är i grunden en styrka. Samtidigt finns anledning att uppmärksamma att inramningen – trots ämnesklassningen – i hög grad framstår som allmänt didaktisk, vilket är en begränsning ur ett ämnesperspektiv. Även intervjuerna antyder att VFU är tämligen fjärrmat från ämnesstudierna, genom att VFU i hög grad sköts och styrs av centrala funktioner och personer samt att de lärare som arbetar med VFU främst finns vid en annan institution än där ämnesstudiernas äger rum. Den i praktiken tämligen svaga anknytningen mellan ämneskurser och VFU innebär en begränsning och en outnyttjad potential för tillämpningen av ämnesdidaktik.

Bedömggruppen ser positivt på det utvecklingsarbete som pågår, och delar den bild som representanterna för lärosätet framför vid intervjuerna, att arbetet har kommit en bra bit på väg, men att det fortfarande finns saker att utveckla. Även om målet uppfylls rekommenderar bedömggruppen lärosätet att fortsätta arbetet med att integrera ämnesdidaktik i ämnesstudierna och överväga om det finns skäl att inkludera (minst) en delkurs som i sin helhet fokuserar på ämnesdidaktik. Bedömggruppen rekommenderar också att lärosätet gör en genomlysning för att säkerställa att utbildningen i ämnesdidaktik kontinuerligt knyter an till teori och forskningslitteratur på området, samt strävar efter att stärka relationen mellan ämnesstudier/ämnesdidaktiska studier och VFU.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet knyter i första hand det här målet till VFU. Som tidigare nämnts finns en sammanhållen ram och progressionstanke för alla VFU-kurser. Bedömggruppen ser detta som en styrka som kan gynna utvecklingen av förmågan att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet, inte minst för att stegvis blir bättre på att stimulera varje elevs lärande. Som påtalats tidigare förefaller VFU dock i vissa avseenden vara tämligen distanserad från ämnesstudierna i samhällskunskap och ämnets specifika ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska perspektiv. Lärosätets VFU framstår i hög grad som allmänt didaktiskt orienterad. Bedömggruppen rekommenderar därför lärosätet att stärka ämnesstudiernas anknytning till VFU, såväl vad gäller ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska perspektiv, som med avseende på förberedelse inför och återkoppling efter VFU.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Utbildningen säkerställer att studenten uppnår målet att visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten.

Bedömggruppen bedömer att lärosätet visar en god medvetenhet och en klar strategi i arbetet med jämställdhet, både i form av ett genomtänkt ämnesinnehåll och organisatoriskt. Exempelvis är frågor om köns- och maktfrågor viktiga inslag i flera kurser inom samhällskunskap, och lärosätet beaktar

könsbalansen i den egna lärarkåren och bland de kursansvariga. Kontinuerligt utvecklingsarbete pågår också.

Till styrkeområdena hör att jämställdhetsaspekter uppmärksammas ur flera olika perspektiv under ämnesstudierna i samhällskunskap. Den potential som finns i att knyta ämnesstudier och VFU närmare varandra kan dock lyftas även på detta område, framför allt när det gäller att ännu tydligare säkerställa studenternas förmåga att beakta, kommunicera och förankra jämställdhetsfrågor i den pedagogiska verksamheten. Som lärosätet själv understryker är det också viktigt att följa upp initierade förändringsarbeten och arbeta vidare med identifierade utvecklingsområden, t.ex. gällande hur jämställdhetsaspekter kan synliggöras ytterligare i kurser och hur arbetet med jämställdhetsintegration i den egna organisationen fortlöper.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

De samlade underlagen ger bilden av att lärosätet bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som inkluderar flera utarbetade formella procedurer för uppföljning och utveckling av utbildningen. Återkoppling sker till studenterna.

Å ena sidan ser bedömargruppen de omfattande kvalitetsprocedurerna vid lärosätet som en styrka. Å andra sidan finns risk att dokumenterandet tar tid och energi som kan användas till analys och konkret hantering av identifierade problem. Låg svarsfrekvens i kursutvärderingar är en påtaglig svaghet. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att säkerställa att påbörjade utvecklingsprojekt följs upp, samt att överväga att eventuellt tona ned några av de centrala, standardiserade, procedurerna, till förmån för uppföljning som ligger "närmare" specifika delar av utbildningen (exempelvis kurserna i samhällskunskap).

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Bedömargruppen ser att lärosätet arbetar med insatser som har förutsättningar att främja studenternas slutförande av utbildningen inom planerad studietid. Lärosätet gör exempelvis återkommande analyser av behörighetskrav, examinationsmöjligheter och genomströmning. Andelen studenter som avbryter sin utbildning till ämneslärare är också lägre än riksgenomsnittet. Bedömargruppen menar att sådana analyser av behörighetskrav, examinationsmöjligheter och genomströmning är en god grund för att identifiera moment och delar i utbildningen som framstår som särskilt utmanande för studenterna. Även här finns emellertid en risk att dokumentationen som sådan hamnar i fokus och bedömargruppen uppmanar därför lärosätet att säkerställa att den kunskap som analyserna genererar alltid får förutsättningar att omsättas till konkret utvecklingsarbete. Exempelvis nämns i självvärderingen att en delkurs i nationalekonomi verkar vara särskilt svår för många studenter, men det framgår inte vad orsaken kan vara och om det har initierats något förändringsarbete för att hantera utmaningen.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Bedömggruppen ser att lärosätet har formaliserade strukturer och procedurer för representation av lärarstudenter i relevanta beslutsorgan, och för att samla in studenternas synpunkter och tillvarata dem i kursutvecklingsarbetet. Lärosätets storlek och samhällskunskapsämnets komplexa karaktär innebär särskilda utmaningar. Studierektorsrollen är – både formellt och informellt – därför särskilt viktig för lärarstudenterna i samhällskunskap, vars utbildning sker vid flera olika institutioner. En stor utmaning för de formaliserade inflytandekanalererna är svagt studentintresse och låg svarsfrekvens för flera av utvärderingsinstrumenten. Det kan möjligen kopplas till att flera av de formella kanalerna framstår som centraliserade och fjärrmade från de konkreta undervisningssammanhangen.

Bedömggruppen rekommenderar lärosätet att analysera om studentintresset för att ge feedback skulle kunna gynnas av att delvis förändra de nuvarande inflytandeformerna, exempelvis genom att knyta dem närmare till ämnesstudierna. Lärosätet bör också följa upp hur studierektorns närmare kontakt med studentgrupperna fungerar.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Bedömggruppen bedömer att lärosätets ämneslärarutbildning i samhällskunskap förbereder studenterna för förändringar i arbetslivet, både generellt genom sitt utbildningsinnehåll och genom forskning som i hög grad präglas av samhällsförändringar. Vid intervjuerna framhålls också vikten av att förbereda studenterna på att kunna hantera förändringar och ta till sig ny kunskap också efter utbildningstiden.

Lärosätet har etablerade kanaler för samverkan med yrkesverksamheten, t.ex. utbildningskonferenser. Ett utvecklingsarbete pågår med sikte på att universitetslärare ska besöka VFU-skolor och yrkesverksamma lärare ska involveras i ämneskurserna, för att stärka professionsmiljön. Detta ser bedömggruppen positivt på, och lärosätet uppmanas följa upp om arbetet får avsedd effekt. Ett annat utvecklingsområde kan vara att stärka samverkan med det omgivande samhället om den forskning som bedrivs med relevans för yrket som samhällskunskapslärare.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Bedömningsgrunden personal bedöms som tillfredsställande. Lärosätet visar i relation till utbildningens omfattning adekvat ämnesmässig och vetenskaplig lärarkompetens, ämnesdidaktisk kompetens och professionskompetens. Högskolepedagogisk utbildning ges, liksom VFU-handledarutbildning. Ett förändringsarbete har stärkt samordningen av utbildningen som helhet och relevant kompetens finns i utbildningsmiljön.

Bedömningsgrunden utbildningsmiljö bedöms som tillfredsställande. Forskningsmiljön är gedigen, men knyter i begränsad utsträckning an till skolämnet samhällskunskap och läraryrket. Strategier för att stärka den ämnesdidaktiska forskningen och den professionsinriktade miljön finns. Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Lärosätet visar en till synes genomtänkt idé om innehåll och progression i studierna i samhällskunskap. Politiska, sociala och samhällsekonomiska perspektiv ingår. Studierna ger både överblick och fördjupade kunskaper inom vissa delar av ämnesområdet, inklusive insikter i aktuell forskning. Tematisk inriktning på vissa kurser bedöms vara fördelaktigt. Utbildningen är delvis under uppbyggnad. I det fortsatta arbetet bör avvägningar diskuteras, särskilt för- och nackdelar med att förlägga två självständiga arbeten till samhällskunskap.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Lärosätet visar att vetenskapsteoretiska frågor och metod, både kvalitativ och kvantitativ, har en tydlig och återkommande plats i utbildningen. Mest centrala för utbildningen är två delkurser om vetenskapsteori och forskningsmetod inom ramen för studierna i UVK, samt de självständiga arbetena i samhällskunskap, som ska knytas till ämnesdidaktik och utbildningsvetenskap. Metodmoment inom ramen för ämnesstudierna i övrigt har en svagare yrkesanknytning.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Lärosätet visar i relation till ämnesstudierna en tydlig strategi för förmågan att systematisera, reflektera och kritiskt tillvarata samhällsvetenskapliga forskningsresultat. Kopplingen till de ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga forskningsfälten är svagare, men har stärkts. Med försiktighet visar de granskade självständiga arbetena för gymnasieinriktningen att vissa svagheter fortfarande finns (inga självständiga arbeten har ännu skrivits inom 7–9-inriktningen). VFU har förutsättningar att vara en betydelsefull del av utbildningen när det gäller att reflektera över egna och andras erfarenheter. Att VFU framstår som tämligen svagt kopplad till ämnesstudierna framstår som en delvis outnyttjad potential.

Målet att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls delvis. Lärosätet har stärkt och arbetar vidare med att stärka den ämnesdidaktiska delen av utbildningen. Praktiska övningar och metodik med koppling till styrdokument dominerar. Anknytning till ämnesdidaktisk teori och forskning finns, men framstår som svagare.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Lärosätet har en tydlig gemensam tanke med progressionen i VFU-kurserna, som gynnar den generella förmågan att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet. VFU-kurserna är ämnesklassade, men ett visst glapp till ämnesstudierna och studierna i ämnesdidaktik framträder ändå. Inriktningen är allmändidaktiskt präglad, vilket innebär en begränsning i relation till specifika ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska perspektiv.

Bedömningsgrunden om jämställdhet bedöms som tillfredsställande. Lärosätet visar god medvetenhet och en klar strategi i arbetet med jämställdhet, både i form av ett genomtänkt ämnesinnehåll och en god organisation. Kontinuerligt utvecklingsarbete pågår också. Bedömningsgrunden uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms som tillfredsställande. Utvecklade procedurer finns för systematisk uppföljning av utbildningen, för förändringsarbete, samt återkoppling till studenterna. Analys av genomströmning på olika kurser, översyner av behörighetskrav och examinationsmöjligheter görs för att studenterna ska genomföra utbildningen inom planerad studietid. Andelen studenter som avbryter sin utbildning till ämneslärare är mindre än riksgenomsnittet.

Bedömningsområdet studentperspektiv bedöms som tillfredsställande. Lärarstudenterna är representerade i relevanta beslutsorgan. Studenternas synpunkter samlas också in och tillvaratas i kursutvecklingsarbetet. Studierektorsrollen är – både formellt och informellt – särskilt viktig för lärarstudenterna i samhällskunskap, vars utbildning sker vid flera olika institutioner. Utrymme finns för reflektion om avvägning mellan standardiserade centrala processer och mer utbildningsnära arbetssätt.

Bedömningsområdet arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Utbildningen förbereder studenterna för förändringar i arbetslivet, både generellt genom samhällskunskapskursernas ämnesinnehåll och genom att betona vikten av att kunna hantera förändringar och ta till sig ny kunskap också efter utbildningen. Etablerade samverkanskanaler, som utbildningskonferenser, finns också. Ett utvecklingsarbete pågår för att stärka professionsmiljön.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delnings svar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Göteborgs universitet

Yrkesexamen:

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnen: **matematik, samhällskunskap, svenska, idrott och hälsa och bild.**

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnen: **matematik, samhällskunskap, svenska, idrott och hälsa, bild, dans och musik.**

Bilaga: 411-00377-18_GU_7-9_GY_UVK.pdf

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 17 januari 2020 till utvitsy@uka.se med kopia till maria.nyman@uka.se. Ange **411-00377-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	2	5	<p><i>Lärarna kommer från åtminstone fyra olika institutioner.</i></p> <p>Av lärarlistan framgår inte institutionstillhörighet, men lärarna för de utvalda ämnena inklusive UVK och VFU kommer från 12 institutioner.</p>
1	2	6	<p><i>Även adjunkter har forskning i tjänsten (15 procent).</i></p> <p>Eftersom UKÄ i mallen för lärartabellen slagit ihop forskning och kompetensutveckling så att dessa rapporteras tillsammans är det inte korrekt att samtliga adjunkter har 15 procent forskning i tjänst. Däremot har de ofta 15 procent kompetensutveckling i tjänst.</p>
1	4	1	<p><i>Trots att den vetenskapliga kompetensen generellt sett är hög, med en stor andel disputerade bland lärarna, finns det bara en professor och sju docenter som undervisar i UVK-kurser.</i></p> <p>Under Utbildningsmiljö redovisas sammanlagt två professorer och 32 universitetslektorer, inklusive de sju docenterna.</p>
1	4	2	<p><i>Att docenter och professorer i högre utsträckning medverkar i UVK-kurser ser bedömargruppen som ett viktigt utvecklingsområde, eftersom detta säkrar en professionell återkoppling till studenterna.</i></p> <p>Lärosätet bedömer att återkoppling till studenterna även kan ges av lektorer och adjunkter, men att det samtidigt är eftersträvanvärt att öka medverkan från professorer och docenter inom UVK i syfte att stärka forskningsanknytningen, särskilt vad gäller UVK-kurser på avancerad nivå.</p>
2	2	1	<p><i>Den professionsrelaterade kompetensen bland lärarna beskrivs inte i självvärderingen och framgår inte heller av lärartabellen.</i></p> <p>Professionsrelaterad formell kompetens i form av lärarexamen framgår av lärarlistan.</p>
2	3	1	<p><i>Den kompletterande lärarlistan visar att det är drygt 70 lärare som tillsammans är involverade i UVK, men av dessa är det bara 9 som har 10 procent eller mer inom UVK [...] Sammantaget tyder detta på att det är många lärare som håller enstaka föreläsningar inom sitt eget ansvarsområde.</i></p> <p>Eftersom även studier inom UVK bedrivs vid den institution som har bäst förutsättningar att uppnå bredd och djup inom aktuellt ämnesområde, så ansvarar</p>

			fyra institutioner tillsammans för innehållet. Detta medför att fler lärare involveras. Eftersom studentgruppen är stor medverkar många lärare till exempel som seminarieledare i varje enskild 7.5 hp UVK-kurs, vilket ytterligare ökar antalet lärare. De flesta medverkande lärare fungerar som seminarieledare för en grupp studenter under en specifik kärnkurs på ca 4-5 procents tjänst och har därmed fler roller än att hålla enstaka föreläsningar.
2	4	5	<p><i>... men vid intervjuerna förtydligades att VFU är förlagt till institutionerna och att även ansvaret för VFU-handledare ligger där.</i></p> <p>Ansvaret för VFU-handledarnas utbildning ligger centralt vid lärosätet och organiseras av EUL (som nu har bytt namn till Enheten för skolsamverkan, ämneslärarutbildning och kompletterande lärarutbildning, SÅL). Utbildningen av VFU-kurslärare ansvarar respektive institution för.</p>

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
3	3	1	<p><i>Utifrån självvärderingen var det något oklart var UVK- och VFU-kurserna låg i förhållande till ämnesstudierna, men detta förtydligades vid intervjuerna.</i></p> <p>Här finns inget sakfel, däremot noterar lärosätet att det fortfarande råder vissa oklarheter om ansvaret för VFU-kurserna i de preliminära yttrandena från UKÄ i flera av ämnena. Ämnesinstitutionerna ansvarar för de fyra VFU-kurserna, vilket förstärker professionsperspektivet på respektive institution. Lärosätet vill gärna förvissa sig om att VFU-kursernas placering klargörs inför arbetet med det samlade omdömet för examenstillstånden.</p>

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
4	1	6	<p><i>I självvärderingen framhålls att utbildningen valt metodpresentationerna utifrån de metoder som studenterna väljer i sina självständiga arbeten.</i></p> <p>Tvärtom, studenterna väljer ofta de metoder som behandlats i kärnkursen K81A.</p>
4	2	4	<p><i>Praktiknära forskning kommer framför allt studenterna till del genom CUL-doktorandernas arbete och undervisning.</i></p> <p>Bedömargruppen konstaterar på sid 3 i sitt yttrande: ”Lärosätet bedriver forskning med relevans för utbildningen och en rad miljöer och forskningsprojekt beskrivs. ... Dessa olika miljöer anser bedömargruppen stärker forskningsanknytningen i alla delar av det utbildningsvetenskapliga området,” Det är alltså inte enbart CUL-doktoranderna som gör att studenterna får ta del av praktiknära forskning.</p>
4	3	2	<p><i>I förhållande till detta mål har de knutit de två ovan beskrivna UVK-kurserna till de båda självständiga arbetena.</i></p> <p>Byt till ... har <u>lärosätet</u> knutit...</p>

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
6	4	11	<p><i>... som exempelvis vuxna elever, elever som har inlärningssvårigheter, elever som lätt når kunskapskraven och/eller elever som är särskilt begåvade.</i></p> <p>När det gäller elever med inlärningssvårigheter så beskrivs (under måluppfyllelse för mål 6 på sid 21 i självvärderingen) hur K71A förmedlar kunskaper om elever i behov av särskilt stöd.</p>
6	5	1	<p><i>Att även säkerställa att VFU-handledaren har tillräckliga förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag, framför allt för att handleda studenten och ha tillräckligt goda kunskaper i bedömning av studentens prestationer under VFU...</i></p>

			Lärosätet önskar förtydliga att det är VFU-kursläraren på ämnesinstitutionen som gör bedömningsbesök och examinerar studentens prestationer under VFU.
--	--	--	--

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
10	1	2	<p><i>Det finns ett partsgemensamt samverkansorgan för lärarutbildning där lärosätet samarbetar med Göteborgs stad, Göteborgsregionen och Lärarutbildningens samverkansråd.</i></p> <p>Det partgemensamma samverkansorganet är Lärarutbildningens samverkansråd. I Lärarutbildningen samverkansråd ingår representanter från universitetet, Göteborgs stad, Göteborgsregionen samt studentkåren.</p>
10	1	9	<p><i>Även samverkan mellan olika lärarutbildningsprogram sker, bland annat genom programrådets arbete med att relatera kursmål till examensmål, men här menar bedömargruppen att det finns utrymme för ytterligare utvecklingsarbete.</i></p> <p>Av självvärderingen framgår att samverkan med övriga lärarutbildningar vid GU sker både på universitetsgemensam nivå genom SOL: "Samordningsnämnden för lärarutbildning (SOL) har en övergripande roll, med ansvar att strategiskt utveckla, samordna och övergripande kvalitetssäkra lärarutbildningen" och via särskilda möten mellan programledare för olika program: "Programledarna för ÄLP deltar i möten med ledare för andra läroprogram om generella frågor som rör lärarutbildning vid GU. Det är också en viktig kanal för spridning av goda exempel mellan de olika programmen."</p>